

PROGRAMI MËSIMOR

(Silabusi i Lëndës për Vitin Akademik 2016/2017)

FAKULTETI I STUDIMEVE ISLAME – PRISHTINË

Niveli i studimeve (MA)

Emërtimi i lëndës: Zhvillimi i Kulturës Islame në Ballkan	Viti: 2016/2017
Niveli: Master	Simestri: I -rë
Statusi: Lëndë me zgjedhje	Numri orëve në javë: 2 + 1
	Numri ECTS i krediteve: 5
	Kodi i lëndës: 106

Pedagogu i Lëndës: Prof. Ass. Dr. Ramiz Zekaj	
Telefoni: 044643055	E-mail: ramiz_zekaj@hotmail.com

Përmbajtja e shkurtër e lëndës:	<p>Njohje me Zhvillimin e Kulturës Islame në Ballkan, mes një interesimi të veçantë për Zhvillimin e Kulturës Islame në trojet Shqiptare.</p> <p>Me sintagmën “kulturë islame” nënkuptohet tërë prodhimi i mendjes, shpirtit dhe duarve të popujve të Ballkanit, që është krijuar në frymën e sistemit kulturor dhe civilizues islam, që nga periudha kur hapësirat gjeo-etnike të Ballkanit u gjendën në rrezën e ndikimit të kulturës dhe qytetërimit Islam.</p> <p>Njohja e zhvillimit të kulturës islame në Ballkan synon të kontribuojë, si dhe ndihmon në ndriçimin e historisë së kulturës së përgjithshme të kësaj hapësire dhe të këtyre popujve.</p>
Qëllimet:	<p>Me këtë studim synojmë të hetojmë dhe të konstatojmë rrugën e zhvillimit të kulturës Islame në Ballkan. Këtu përfshihen të gjitha segmentet përmbajtësore të kulturës lëndore (materiale) dhe, sidomos, të kulturës mendore e shpirtërore të popujve të kësaj hapësire, me ndikime islame si: arkitekturën sakrale dhe profane, institucionet kulturore arsimore dhe fetare, letërsinë, folklorin dhe gjuhën.</p> <p>Megjithatë, boshtin kryesor të këtij studimi e përbëjnë elementet kulturore si: letërsia, institucionet kulturore arsimore dhe fetare të kësaj periudhe.</p> <p>Për të krijuar një përfytyrim sa më të përafërt në procesin zhvillimor të kulturës Islame dhe për të rindërtuar në mënyrë më të plotë shkencore këtë proces, doemos mbështetja kryesore bëhet mbi bazën e të dhënave historike të materialeve dokumentare gjuhësore e letrare dhe të fakteve etnografike e antropologjike.</p>
Rezultatet e pritura të mësimit (njohuritë, shkathtësitë dhe kompetencat)	<p>Pas përfundimit të këtij cikli të leksioneve studenti do të jetë në gjendje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Të shpjegojë fillet dhe etapat e zhvillimit të kulturës Islame në Ballkan. - Të shpjegojë fillet dhe etapat e zhvillimit të kulturës Islame me theks të veçantë në trojet shqiptare. - Të njohë bartësit kryesorë të kulturës lëndore (material) dhe shpirtërore me ndikime islame të popujve të kësaj hapësire. - Të njohë institucionet kulturore – arsimore dhe fetare, letërsinë, folklorin - Të paraqesë në mënyrë objektive dhe të paanshme ndikimin e kulturës islame tek popujt e kësaj hapësire. <p style="text-align: right;">1</p> <p>Të diskutojë për vendin e kulturës islame në mesin e kulturave të tjera në Ballkan</p>

Njësitë themelore tematike që do të trajtohen	Java	Tema
	1.	Njohje me lëndën dhe rëndësinë e saj, si dhe me zhvillimin e kulturës Islame në Ballkan
	2.	Fillimet e përhapjes së kulturës Islame në Europë, kontaktet e para të banorëve të Evropës Juglindore me Islamin dhe kulturën islame në periudhën paraosmane.
	3.	Shtrirja e Perndorisë Osmane në Europen Lindore – pranimi i kulturës Islame nga shtetet e Ballkanit
	4.	Institucionet Osmane dhe ndikimi i tyre në kulturen materiale e shpirtërore të popujve ballkanik
	5.	Rrethanat shoqërore, ekonomike dhe politike, si faktorë përcaktues të zhvillimit të kulturës Islame në Ballkan
	6.	Zhvillimi i qytetëve: Arkitektura, prodhimtaria e vogël (zanati), zejtaria dhe industria
	7.	Dimensionet shoqërore dhe hapsinore të kulturës Islame në Ballkan: Demografia dhe Feja
	8.	Rikapitullimi / test (provim)
	9.	Pashallëku Boshnjak dhe Vilajetet Shqiptare në Rumeli
	10.	Shqiptarët dhe Boshnjakët: Dy popuj ballkanik që përqaftuan kulturën dhe traditat Islame - Të drejtat qytetare të muslimanëve të Ballkanit
	11.	Ballafaqimi i kulturës Islame me kulturën e krishterë: Influenat teologjike dhe interesat ekonomike.
	12.	Institucionet Arsimore Islame në Ballkan: Shkollat e larta dhe Medresetë.
	11.	Dijet islame te muslimanët e Ballkanit – Alfabeti, Gjuha, Kultura muzikore e Folklori
	12.	Zhvillimi i Shkencës, Librat dhe Bibliotekat Islame në Ballkan
	13.	Shkëputja nga Perandoria Osmane dhe Krijimi i Shteteve Kombëtare - Kultura Islame gjen vendin e vet në mesin e kulturave të tjera tek popujt e Ballkanit.
	14.	Kultura Islame dhe Mjedisi - Aspekte të Harmonisë ndërfaqetare mes krishterëve dhe muslimanëve në Ballkan
	15.	Rikapitullimi / test (provim)
Literatura e domosdoshme		<ul style="list-style-type: none"> • Mehmet Maksudoğlu, Historia Osmane dhe Institucionet, Tiranë, 2013 • Ramiz Zekaj, Zhvillimi i Kulturës Islame te Shqiptarët gjatë Shekullit XX, Tiranë, 2009. • Ali M. Basha, Nëpër gjurmët e Islamit, Tiranë, 2005 • Nexhat Ibrahim, Historia dhe kultura Islame shqiptare, Vepra 10, Logos-A, Shkup, 2009. • Fikret Karçiç, Muslimanët e Ballkanit, çështja lindore në shekullin XX, Tiranë, 2016.
Literatura plotësuese		<ul style="list-style-type: none"> • Dritan Egro, Ligji Osman ndër Shqiptarët e Mesjetës së Vonë, Tiranë, 2012 • Halil Inalcik, Perandoria Osmane, Periudha Klasike 1300-1600, Tiranë, 2013. • Qytetërimi Islam në Ballkan, Punimet e Simpoziumit të Dytë Ballkanik - Tiranë, 4-7 dhjetor 2003 • Jusuf Buxhovi, Nga Shqipëria Osmane te Shqipëria Evropiane, Prishtinë, 2010.

- Ilber Ortayli, Paqja Osmane, Shkup, 2015
- Ismet Bushatliq, Kontaktet e para të popujve të Ballkanit me Islamit dhe Kulturën e Islamit, Sarajevë, 2010
- Adem Hanxhiq, Studime për Bosnjen, Stambollin, IRCICA, 1994.
- Ami Boue, Shqipëria në Turqinë Evropiane, Tiranë, 2011.
- Tomas Arnold, Historia e përhapjes së Islamit, Botues: Kryesia e Bashkësisë Islame të Kosovës, Prishtinë, 2006.
- Nehat Krasniqi, Kontribute Albanologjike (Studime dhe Dokumente Historike e Letrare të Periudhës Osmane), Instituti Albanologjik i Prishtinës, Prishtinë 2010.
- Jilalmaz Özakınar, Kultura dhe Qytetërimi: Një teori mbi Qytetërimin, Shkup, 2003.
- Karen Arsmstrong, Islami- Një Histori e Shkurtër, Shkup, 2001.
- Ziya Kazeci, Historia e Arsimit Islam, Tiranë, 2001.
- Mahmud Hysa, Letërsia Alamiado, I-II, Shkup, 2001.
- Fahrush Rexhepi, Periodiku Shqiptar Islam, Prishtinë, 2013.
- Erik J. Zürcher, Historia e Turqisë, Tiranë 2013.
- Përmbledhje kumtesash nga sesioni shkencor: Shtypi Islam: Dje, Sot dhe Nesër, Prishtinë 2005.
- Peter Bartl, Ballkani Perëndimor midis Monarkisë Spanjolle dhe Perandorisë Osmane, Tiranë 2011.
- Peter Bartl, Myslimanët shqiptarë në lëvizjen për Pavarësi Kombëtare (1878-1912), Tiranë, 2006
- George Gawrrych, Gjysmëhëna dhe Shqiponja – Sundimi Otoman, Islamizmi dhe Shqiptarët (1874-1913), Tiranë, 2007.
- Xhemal Balla, Personalitete të Kulturës Fetare e Atdhetare në Tiranë, Tiranë, 2014.
- Eleftheria Manda, Çamët Myslimanë të Epirit (1923-2000), Tiranë, 2015.
- Gjon Berisha, Arbërorët ndërmjet kishës perëndimore dhe asaj lindore gjatë shekujve XI-XV, Prishtinë, 2015.
- Lufta Shqiptaro - Turke 1370-1530 – Burime Osmane, Përgatitur për shtyp nga Selami Pulaha 1968, Tiranë, 2016.
- Integrimi i Shqiptarëve në Evropë dhe Vlerat që Islami përcjell në këtë integrim - Simpozium Kombëtar, Kavajë, 2008.
- 100 Personalitete Shqiptare të Kulturës Islame Shek. XIX-XX, Tiranë, 2012.
- Ednan Asllan, Arsimit Islam në Evropë, Wien, 2009.
- Genti Kruja, Shqiptarët përballë sfidave të mirëkuptimit ndërfetar, Tiranë, 2008.
- Alexandre Popoviç, Islamizimi Ballkanik – Myslimanët e Evropës Juglindore gjatë Periudhës Pasosmane, Tiranë, 2006.
- Mark Mazower, Selaniku, Qyteti i Fantazmave - Të krishterët, myslimanët dhe hebrenjtë 1430-1950, Tiranë, 2011.
- Gjon Keka, Kontributi i Perandorisë Austro-Hungareze për kishën katolike në Shqipëri, Tiranë, 2016.
- At Justin Rrota, Ditët e mbrame të Turqisë në Shkodër 1912-1913, Shkodër, 2010.
- Muhamed Haxhijahiç, Prejardhja e muslimanëve Bosnje-Hercegovinas, Sarajevë, 1990.
- N. Filipoviç, Islamizmi në Bosnje e Hercegovinë, Qendra për Kulturën dhe Arsimin në Teshanj, Teshanj, 2005.
- Xh.Cejahiç, Radhët e dervishëve në vendet Jugosllave, Orientalni i institutit

	<p>në Sarajevë, Sarajevë, 1986.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kasumović, Shkollimi dhe Arsimimi në Vilajetin e Bosnjes gjatë kohës të së Drejtës Osmane, Qendra e Kulturës Islame në Mostar, Mostar 1999. • Ljubović – S.Grozhdaniq, Letërsia Prozë e Bosnje - Hercegovinës në gjuhët orientale, Instituti Oriental në Sarajevë, Sarajevë 1995. • H.Rexhiq, Arti Islam në Bosnje Hercegovinë, Libri i parë i Komunës, Mostar, 1989. • S.Baliq, Kultura Boshnjake, komponenti musliman, Ndërmarrja botuese “R&R” Tuzla, botim i dytë, Zagreb, 1994. • Oliver Roy, Globalizimi i Islamit, Paris, 2004 • Charles dhe Barbara Jelavich, Themelimi i Shteteve Kombëtare të Ballkanit, 1804-1920, Tiranë, 2004. • Bernard Lewis, Fundi i Historisë Moderne në Lindjen e Mesme, Tiranë, pa vit botimi. • Paul Veyne, Kur bota jonë u bë e krishterë, Tiranë, 2016. • Dhimitër Beduli, Kishë dhe Kulturë, Tiranë, 2006.
--	---

Përshkrimi i aktivitetit (%)		
Mënyra e realizimit	• Pjesëmarrje në leksione	10 %
	• Angazhimi në leksione	10 %
Pjesëmarrja në vlerësim (%)		
Mënyra e vlerësimit të studentëve	• Punimi seminarik (Pjesëmarrja në seminare, Detyra e Kursit)	20 %
	• Test - Provimi i parë	30 %
	• Test - Provimi i dytë (përfundimtar)	30 %